

PREVENTIE VAN MOEDERSTERFTE WERELDWIJD DOOR EEN ACTIEF NAGEBOORTETIJDPERK

WETENSCHAP

Preventie

Kristel Zeeman

Een fluxus is, zeker in de thuis-situatie, een enerverende en gevaarlijke complicatie die langdurige gevolgen kan hebben voor de moeder. Het aantal vrouwen dat overlijdt door hemorragie postpartum (HPP) blijft in Nederland gelukkig zeer laag en bedraagt ongeveer 3% van de totale moedersterfte. Bij de lage maternale sterftecijfers in Nederland (MMR=11 vrouwen per 100.000 levend geboren) komt dit neer op minder dan 1 vrouw per jaar.^[1] Wereldwijd is moedersterfte echter een zeer groot probleem. Zo'n 520.000 vrouwen sterven elk jaar tijdens de zwangerschap of binnen zes weken postpartum, 99% van hen woont in ontwikkelingslanden^[2]. Gemiddeld overlijdt een kwart van deze moeders als gevolg van bloedverlies rondom de partus. In sommige landen loopt dit op tot meer dan 60%^[3]. De Verenigde Naties stelde zich in 2000 tot doel ervoor te zorgen dat in 2015 de moedersterfte in de wereld met driekwart is gedaald ten opzicht van 1990, door de zorg aan zwangere en barend vrouwen te verbeteren.

Gezamenlijke verklaring

Een van de strategieën om dit doel te bereiken is het terugdringen van HPP. Een haalbare, goedkope en veilige manier is het actief leiden van het nageboortetijdperk. Verschillende Cochrane reviews toonden aan dat actief leiden, door het profylactisch toedienen van een uterostonicum en eventueel controlled cord traction, de

hoeveelheid bloedverlies, het aantal HPP's en het aantal bloedtransfusies significant vermindert.^[4,5] Gezien deze resultaten legden ICM en FIGO eind 2003 een gezamenlijke verklaring af waarin staat dat het actief leiden van het nageboortetijdperk aangeboden zou moeten worden aan alle vrouwen. Een ieder die een baring begeleidt moet beschikken over kennis, vaardigheden en kritisch beoordelingsvermogen om het derde tijdperk actief te leiden, alsmede toegang hebben tot het benodigde instrumentarium en de medicatie. Oxytocine verdient als uterus-tonium de voorkeur. Waar dat niet beschikbaar is, of waar intramusculaire toediening niet veilig kan worden uitgevoerd, worden ergometrine of misoprostol aanbevolen.^[6] Inherent aan deze verklaring (en expliciet geuit door ICM, FIGO en de WHO) is de stelling dat elke vrouw bij iedere geboorte recht heeft op een 'skilled attendant', een ervaren zorgverlener.

De verklaring en het streven naar het waarmaken ervan is hard nodig. Voor veel vrouwen in de wereld is oxytocine of zelfs een kundige begeleider tijdens de baring niet beschikbaar. Voor ondervoede en anemische vrouwen kan een paar honderd milliliter extra bloedverlies dodelijk zijn. Sommige Nederlandse verloskundigen vinden de verklaring wellicht iets te stellig. Zij zien het standaard actief leiden binnen hun populatie zwangeren, die in de regel gezond en goed gevoed zijn, waarschijnlijk niet als noodzakelijk. Beredeneerd afwijken van de norm is echter

altijd mogelijk. Maar pas wanneer actief leiden de norm is, kan daling van de moedersterfte bewaarheid worden, aldus de ICM. □

Literatuur

[1] Schutte, JM ea. *Moedersterfte in Nederland: het topje van de ijsberg. Voordracht.* www.nvog.nl

[2] www.who.int/reproductive-health/publications/maternal_mortality_2000/executive_summary.html

[3] www.safemotherhood.org

[4] Prendiville WJ ea. *Active versus expectant management in the third stage of labour (Cochrane Review).* The Cochrane Library, issue 2, 2004. Chichester, UK: John Wiley&Sons, Ltd.

[5] Elbourne DR ea. *Prophylactic use of oxytocin in the third stage of labour (Cochrane Review).* The Cochrane Library, issue 2, 2004. Chichester, UK: John Wiley&Sons, Ltd.

[6] ICM en FIGO. *Joint Statement. Management of the third stage of labour to prevent post-partum haemorrhage.* www.internationalmidwives.org

Kristel Zeeman is verloskundige, medisch antropoloog, lid van de redactie en beleidsmedewerker van de KNOV

De **Stichting Rotterdamse Opleiding tot Verloskundige** is een vierjarige opleiding op HBO-niveau, met ongeveer 230 studenten en 35 medewerkers. De opleiding is gehuisvest in het Sint Franciscus Gasthuis, Kleiweg 500 te Rotterdam.

Het huidige curriculum is competentiegericht vormgegeven. In het eerste tot en met het derde studiejaar is het competentiegericht onderwijs reeds ingevoerd, het vierde studiejaar wordt dit jaar verder uitgewerkt.

Het onderwijs is voortdurend in beweging. Nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar razendsnel op, zowel binnen het onderwijs als in het werkveld. Om vakbekwame verloskundigen te blijven opleiden is samenwerking met het werkveld onontbeerlijk. Het veranderende werkveld stelt de eisen waaraan de verloskunde-studenten moeten voldoen. Deze eisen dienen continu vertaald te worden in het onderwijsprogramma om als opleiding up to date te blijven. Om op de hoogte te blijven van deze veranderingen stelt de SROV een werkveldcommissie in. De werkveldcommissie adviseert de opleiding betreffende de inhoud van het curriculum. De commissie zal bestaan uit zes eerstelijns verloskundigen en een gynaecoloog.

Voor onze opleiding zijn wij, per 1 maart 2006, op zoek naar:

LEDEN VOOR DE WERKVELDCOMMISSIE

voor ongeveer 40 uur per jaar

Uw taken:

- Kwaliteitsbewaking, door het toetsen en beoordelen van het onderwijsprogramma aan het werkveld en de samenleving
- Klankbordfunctie, door input te leveren vanuit de actuele beroepspraktijk

Wij zoeken een verloskundige die

- een uitdaging ziet in het bijdragen aan verloskundig onderwijs dat zo goed mogelijk aansluit aan de actuele behoeften en ontwikkelingen van het werkveld en de maatschappij
- bij voorkeur ervaring heeft met de begeleiding van studenten
- werkzaam is in de eerstelijns verloskunde
- enthousiast en kritisch is

Wij bieden:

Een onkostenvergoeding van € 1200,- exclusief reiskosten voor 40 uur op jaarbasis.

Voor informatie over en reactie op deze advertentie kunt u binnen twee weken na verschijning terecht bij: **Stichting Rotterdamse Opleiding tot Verloskundige**

Mw. Drs. J.D. Spittje, directeur

Postbus 10900

3004 BA Rotterdam

tel: 010 - 461 68 23

e-mail: j.spittje-srov@sfg.nl